

Většina firem kvůli vyšším nákladům, administrativě a nejasnostem dohodáře propustila. Hospodářská komora usiluje o příznivější podmínky pro zaměstnavatele

4.3.2024 - | Hospodářská komora ČR

Zaměstnavatelé v reakci na legislativní změny u dohod o provedení práce a pracovní činnosti, vyvolané novelizací zákoníku práce a konsolidačním balíčkem, snížili počty uzavřených dohod. Práci nejčastěji přerозdělili mezi ostatní zaměstnance, najali osoby samostatně výdělečně činné, nebo dohody převedli na zkrácené či plné pracovní úvazky. Najímají také více pracovníků v rámci jiných smluvních vztahů, jako jsou např. smlouvy o dílo, nebo využívají služeb pracovních agentur. Zhruba 30 % zaměstnavatelů uvedlo, že v jejich firmách neměly vládní změny na zaměstnávání pracovníků na dohody žádný vliv. Vyplývá to z nového šetření Hospodářské komory mezi 457 podniky napříč republikou.

„Firmy na úpravy zareagovaly víceméně tak, jak avizovaly loni v létě s tím, že nakonec zaměstnaly méně pracovníků na IČO a na jiné typy smluv, než původně plánovaly. Reakce firem na změny u dohod byla oproti jejich původním očekáváním mírnější i proto, že k dalším pro firmy nákladným a administrativně náročným úpravám má dojít až od letošního prvního července,“ uvedl viceprezident Hospodářské komory Tomáš Prouza.

Počty dohodářů snižovaly nejvíce velké firmy nad 250 zaměstnanců. 60 % z velkých firem alespoň částečně jejich práci přerозdělilo mezi ostatní zaměstnance. **Nejcitlivěji reagovaly firmy působící v osobních službách,** ze kterých k žádným změnám v zaměstnávání na dohody nepřikročila pouhá pětina, zatímco v ostatních odvětvích je podíl těchto firem výrazně vyšší.

Změny v pravidlech pro zaměstnávání na dohody mimo pracovní poměr zavedla **novela zákoníku práce a vedle toho také vládní konsolidační balíček.** Zaměstnavatelé musí zaměstnancům na dohody nově rozvrhovat pracovní dobu alespoň tři dny předem. Dohodáři mají také nově nárok na dovolenou a příplatky za práci o víkendech a svátcích.

Konsolidační balíček navíc letos od 1. července zavádí povinnost zaměstnavatelů ohlašovat dohodáře ČSSZ. Zároveň při souběhu dohod u více zaměstnavatelů a překročení limitu **vznikne povinnost z odměny odvádět sociální a zdravotní pojištění a zaměstnavatel jej bude muset zpětně doplatit,** což zaměstnavatelům masivně zvýší byrokracii a zvedne nejistotu při personálním plánování.

Hospodářské komoře mj. vadí, **že by zaměstnavatel do poslední chvíle nevěděl, kolik ho dohodář nakonec bude stát.** Obává se také, že kvůli parametrickým úpravám **klesne účast některých skupin obyvatelstva, jako jsou studenti, matky na rodičovské nebo senioři** na trhu práce, kterou ale Hospodářská komora dlouhodobě doporučuje kvůli nepříznivému demografickému vývoji naopak zvýšit. **Úpravy dohod proto napadla jak v meziresortním připomínkovém řízení, tak i při schvalování ozdravného balíčku.**

„Na jednáních se zástupci ministerstev a poslanci prosazujeme, aby se nemuselo cokoli v počítat a následně doměřovat pojistné, což by zaměstnavatelům zjednodušilo zaměstnávání pracovníků na dohody. Zaměstnavatelé navíc potřebují dostatek času pro úpravu personálních

systemů, jsme proto rádi, že vláda na základě našich argumentů připravuje odklad nových pravidel na příští rok. Teď se proto musíme soustředit na zjednodušení nových pravidel tak, **aby zbytečně nezvedala byrokracii ani náklady,**“ dodal Tomáš Prouza, který oceňuje, že MPSV naslouchá zaměstnavatelům a snaží se najít systém, který nebude tak administrativně složitý a nepřehledný jako původní návrh.

Vládní koalice by o úpravách dohod mohla jednat už tento týden. Z jednání v expertní skupině vyplývá, že na smlouvu, kterou firma s dohodářem nahlásí ČSSZ jako první, by se dál mohla vztahovat současná pravidla. Pojistné by se z ní platilo jen v případě, že měsíční výdělek u této firmy přesáhne zhruba 10 tisíc korun, **stejně jako je tomu dnes.**

*„Naprostá většina dohod slouží jako příležitostný přivýdělek, a pro tyto dohody by měla zůstat platit původní pravidla, tedy **aby se do určité výše neplatilo zdravotní ani sociální pojištění.** Dosavadní limit 10 000 Kč, stanovený v roce 2012, už ale inflace dávno znehodnotila, a proto Hospodářská komora doporučuje tento limit zvýšit alespoň na 15 000 korun. Pokud má zaměstnanec více dohod, je základním požadavkem Hospodářské komory, aby bylo **pro zaměstnavatele jednoduše zjiitelné prostřednictvím kontroly ve státě vedené evidenci, jestli je ta jeho první nebo až další v řadě.** Zaměstnavatel nemůže nést odpovědnost za to, že mu zaměstnanec neřekl případně pravdu o tom, jestli už má uzavřenou jinou dohodu,“* apeluje viceprezident Hospodářské komory.

Podle dřívějších šetření Hospodářské komory práci na dohody poskytuje 93 % zaměstnavatelů. **Novým pravidlům se tak musí přizpůsobit přes 250 tisíc zaměstnavatelů.** Firmy na dohody zaměstnávají hlavně studenty, seniory a matky na rodičovské.

Vláda se rozhodla výrazně omezit dohody kvůli praxi, kdy se lidé vyhýbají placení pojistného uzavíráním dohod u mnoha zaměstnavatelů. Podle propočtů MPSV na základě dat z roku 2021 se v ČR neplatí pojistné odvody z více než 50 mld. korun dohodových výdělků a systém sociálního zabezpečení tím přichází zhruba o 15 mld. korun ročně. I proto Hospodářská komora požaduje upravit pravidla tak, aby dohoda pro přivýdělek zůstala jednoduchá a výhodná pro toho, kdo si chce svou vlastní aktivitou navýšit své příjmy.

Do šetření Hospodářské komory se zapojilo 457 mikro, malých, středních i velkých podniků s desítkami tisíc zaměstnanců, působících v různých odvětvích ekonomiky napříč všemi kraji České republiky.

Níže graf.

Graf: Reakce na změny v oblasti dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti vyplývající z novely zákoníku práce a konsolidačního balíčku (očekávání vs. skutečnost)

Pozn.: Otázka umožňovala zvolit více možností, proto součet procent v grafu není roven 100.

https://www.komora.cz/press_release/vetsina-firem-kvuli-vyssim-nakladum-administrative-a-nejasnostem-dohodare-propustila-hospodarska-komora-usiluje-o-priznivejsi-podminky-pro-zamestnavatele